

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Werkgroep Behoud de Peel
t.a.v. W.M.M. van Opbergen
Lavendelheide 27
5754 EA Deurne

Datum 5 september 2023
Betreft Handhavingsverzoek grondwateronttrekking vliegbasis De Peel

Besluit

Geachte heer Van Opbergen,

Op 23 mei jl. diende u een verzoek in om handhavend op te treden vanwege grondwateronttrekking op het terrein van Vliegbasis De Peel van Defensie. Dit terrein is bij Defensie bekend als de 'Luitenant-generaal Best Kazerne (LBK) te Vredepeel'.

Zoals aan u bericht bij de ontvangstbevestiging van 3 juli jl. is uw verzoek, dat gericht was aan de provincie Noord-Brabant, doorgeleid aan het ministerie, nu de minister bevoegd gezag is voor het verlenen van Wnb-vergunningen voor defensie terreinen.

Bij e-mail van 6 juli jl. hebben wij u laten weten dat wij in afwachting waren van een reactie van het ministerie van Defensie en dat wij uiterlijk 12 september 2023 op uw verzoek zouden beslissen.

Wij hebben van Defensie de navolgende informatie ontvangen:

- Een brief van 17 juli 2023;
- Een e-mail van 15 augustus 2023, voorzien van een kaartje en voorts van 3 bijlagen, te weten een foto van het pompgebouw, een foto van een vervangen pomp en een rapport 'natuurwaarden op defensie terreinen' van juni 2023 (dat laatste rapport zend ik u hierbij niet mee, omdat dit eenvoudig te vinden is op rijksoverheid.nl en meer algemeen van aard is);
- Een email van 18 augustus 2023, voorzien van 2 bijlagen, te weten een excelsheet van draaiuren en een grafiek 'oud en nieuw'.

Voorts is er contact geweest met het waterschap Aa en Maas, dat ook recent ter plaatse is geweest.

**Directoraat-generaal Natuur
en Visserij**

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/Inv

Behandeld door
W.J.L. Zwaan

T 070 378 6869
w.j.l.zwaan@minInv.nl

Ons kenmerk
DGNV / 34531003

Uw kenmerk

Bijlage(n)

U stelt dat zonder vergunning zeer veel grondwater wordt onttrokken. Defensie heeft de gevraagde aangegeven dat een systeem in werking is dat ervoor zorgt dat de start- en rolbaan van de vliegbasis niet onder water komt te staan of gaat 'drijven'. Het grondwaterpeil wordt daartoe 1 meter tot 0,30 cm onder het maaiveld gehouden, door middel van een gemaal. Via het gemaal wordt het water geloost op nabijgelegen aanwezige watergangen (sloten).

De drie pompen in het gemaal draaien in 2022 ieder zo'n 650 uur en het jaar daarvoor 780 uur. Dat is dus gemiddeld circa 2 uur per dag, per pomp. En niet 'dag en nacht' zoals u stelt. Aangenomen dat uw stelling klopt dat er 20 liter per seconde wordt gepompt, dan gaat het over ongeveer een kwart van wat u stelt (u stelt 600.000 m³ per jaar).

Voorts heeft Defensie erop gewezen dat in de Wet milieubeheer revisievergunning is opgenomen dat door het plaatsen van stuwen de waterstand in de sloten op peil wordt gehouden, hetgeen leidt tot verhoging van het grondwaterpeil. Daarnaast wordt het hemelwater zoveel als mogelijk gefiltreerd. Beide maatregelen zijn bedoeld om verdroging in de Peel te bestrijden.

Uit de nadere stukken blijkt dat dit gemaal al dateert uit 1956. Er wordt afdoende aannemelijk gemaakt dat het vervangen van de pompen in 2020 niet heeft geleid tot een wijziging, zodanig, dat deze Wnb-vergunningplichtig zou zijn. Er is sprake van voortzetting van een proces dat al sinds de aanlegfase in gebruik is.

Natura 2000-gebied Deurnsche Peel & Mariapeel is in 1994 aangewezen als Vogelrichtlijn-gebied en in 2004 als Habitatrichtlijn-gebied. Derhalve is sprake van bestaand gebruik, van voor de aanwijzingsdatum. Daarmee is er geen Wnb-vergunningsplicht en kan dus ook niet de vergunning worden geweigerd vanwege mogelijk significante effecten op instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied.

In uw handhavingsverzoek houdt u daar al rekening mee en geeft u aan dat in dat geval passende maatregelen moeten worden genomen.

De vraag die vervolgens beantwoord moet worden is of behoud is geborgd in het gebied, dan wel of passende maatregelen noodzakelijk zijn om verslechtering te voorkomen, en zo ja welke passende maatregelen getroffen moeten worden en wat het effect daarvan is. En vervolgens, als er noodzaak is voor bijkomende passende maatregelen, is de vervolgvraag, liggen andere maatregelen meer in de rede?

Het gaat dan specifiek om 'De Bult', een gebied dat sterk onder druk staat van verdroging en waar hoogveenregeneratie de N2000-doelstelling is.

Een citaat uit de natuurdoelanalyse (2023):

'Uit de LESA volgen de volgende leemten in kennis:

- Evaluatie van (effectiviteit van) tot nu toe genomen maatregelen met het oog op hydrologische stabiliteit en ontwikkeling vegetatie en fauna, zeker ook voor de Mariapeel en de kleinere Peelrestanten, als De Bult, Heitakse Peel en het Zinkske.

Op basis van uitkomsten dienen aanvullende herstelmaatregelen uitgewerkt te worden, om daarmee waterverliezen verder terug te dringen en het nog gedraineerde grauwwveen adequaat te vernatten (zie paragraaf 3.6).

- Vermoedelijk is de verticale wegzijging te groot, mogelijk ook de laterale afvoer wegens grote hoogteverschillen binnen en tussen de compartimenten.

[...]

Uit dit citaat kan worden afgeleid dat nader onderzoek nodig is. En dat vervolgens mogelijk herstelmaatregelen nodig zijn om waterverlies terug te dringen. In die zin ook het oordeel van de ecologische autoriteit over de natuurdoelanalyse. Daarin staat onder meer dat: 'Waterbalansstudie zal uit moeten wijzen welke aanvullende maatregelen nodig zijn op lokaal niveau.'

Er is onvoldoende direct oorzakelijk verband tussen de activiteit waartegen u uw handhavingsverzoek richt en de complexe redenen voor verdroging van de Peel. Zo zijn er tal van grondwateronttrekkingen in de omgeving van de Peel en speelt ook verzuring door stikstof een grote rol. Bovendien speelt geologie van de grond, die lokaal zeer wisselend kan zijn, een belangrijke rol in de grondwaterhuishouding.

Als het al mogelijk zou zijn om de hydrologische situatie van voor 1956 in ogenschouw te nemen en te vergelijken met de situatie nu (waarschijnlijk zijn daarvoor onvoldoende data beschikbaar uit het verleden), dan is het niet mogelijk om de gevolgen van één grondwateronttrekking los te beschouwen in een complex hydrologisch systeem.

Dus dat er maatregelen noodzakelijk zijn om de verdroging van de Peel tegen te gaan is evident. Er worden ook al maatregelen getroffen en er is voldoende aandacht bij de beheerders van het gebied om verdere maatregelen te treffen.

Zo is besloten dat in het nieuwe beheerplan voor het Natura 2000-gebied de vrijstelling voor grondwateronttrekking voor het beregenen van open teelten komt te vervallen. In de intentieovereenkomst Grondwateronttrekkingen Natura 2000 Peelvenen hebben de provincies Noord-Brabant en Limburg en betrokken waterschappen afspraken gemaakt voor de komende twee jaar over het vernieuwen van de hydrologische systeemanalyse, over het nemen van transitiemaatregelen die leiden tot beter waterbeheer en tot minder (grond)watergebruik én over toezicht en handhaving. Daarmee hebben de vier overheden, aansluitend op het niet-vrijstellingsbesluit, vervolgstappen genomen op weg naar de vernieuwing van het Natura 2000-beheerplan in 2024 en de verdere invulling van de Natura 2000-gebiedsdoelstellingen.

Welke maatregelen aanvullend getroffen moeten worden behoeft nader onderzoek. In de korte termijn die er is om op dit handhavingsverzoek te beslissen, kan niet worden onderzocht en beoordeeld welke aanvullende maatregelen getroffen moeten worden. Bij wijze van spreken of een bepaalde sloot moet worden afgesloten, of dat er ergens een damwand moet worden geslagen. Dat vereist gedegen lokaal onderzoek.

De ecologische autoriteit heeft naar aanleiding van de natuurdoelanalyse overwogen dat er al maatregelen worden getroffen, zoals het lokaal slaan van damwanden, maar geconcludeerd dat dit nog onvoldoende is en dat ook grondwateronttrekkingen moeten worden beperkt.

Het is echter geen proportionele maatregel om de start- en rolbaan van vliegbasis De Peel niet langer te ontwateren, waardoor deze niet meer veilig gebruikt zou kunnen worden. Bovendien gaat het alleen om het droog houden van de baan zelf, het is niet zo dat er actief grondwater wordt onttrokken voor een ander doel.

Derhalve wordt uw handhavingsverzoek afgewezen.

Hoogachtend,

De Minister voor Natuur en Stikstof,
namens deze:

J.L. Rosch
MT-lid Directoraat-Generaal Natuur en Visserij

Bezwaar

Tegen dit besluit staat op grond van de [Algemene wet bestuursrecht](#) voor een belanghebbende de mogelijkheid open een bezwaarschrift in te dienen. Een bezwaarschrift moet binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit worden ingediend bij:

De Minister voor Natuur en Stikstof
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Afdeling Juridische Zaken
Postbus 40219
8004 DE Zwolle

Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en moet ten minste de volgende elementen bevatten:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar gericht is,
en
- d. de gronden van bezwaar.

Het is raadzaam een kopie van dit besluit bij het bezwaarschrift te voegen.

DGNV / 34531003

Publicatie besluit

De Minister voor Natuur en Stikstof maakt dit besluit openbaar op grond van artikel 3.1 van de Wet Open Overheid. Het zal onder anonimisering van de persoonsgegevens geplaatst worden op <https://puc.overheid.nl/natuurvergunningen>.